

רותי נמט זוויה צ'רקסקי, צילום בגודל לא רע, 10.6.99 - 16.5.99
אתר התערוכה: <http://www.hagar-gallery.com/ruti0.html>

"מכתב המלצה, למרבה הצער, אינו הז'אנר..."

קטעים ממכתב המלצה לרותי נמט זוויה צ'רקסקי

טקסט: רועי רזן

[...] הצילום הפנורמי גדול המידות (רוחבו כשישה מטר) הינו העבודה היחידה שרותי זוויה בחרו להציג. התמונה לוכדת, בסגירה נון-שאלנטית אחת של תריס-העדשה, מודל פיסולי מרהיב ופרטני, שהינו פרי-עמל של חודשי עבודה רבים. המודל, שבמרכזו דיוקנאות עצמיים של האמניות (שני פסלונים של זוויה), משכיל למזג תודעה אירונית, שהפנימה היטב את מסורת הרדי-מייד, עם אתוס נדיר של יצירתיות ופנטזיה, במובניהן השורשיים ביותר. הדיוקן, במקרה זה, אינו מתכתב רק עם הייצוג העצמי הממוסך של הצילום הנשי (סנדי שרמן) או עם העניין האינטנסיבי באמנות עכשווית בבחינת קו התפר שבין ייצוג ומציאות, חי ודומם (מייק קלי). גם התחיות הדיוקן כנושא אמפאתי בציור של שנות התשעים אינו מסכם את מניפת הביטוי וההתייחסות העבודה. מאחר שכל חפץ בחלל המיצג "בצילום בגודל לא רע" טעון במשמעות סיפורית ותיאורית (כל תקליט וספר, למשל, הינם מודלים ממוזערים של חפצים ממשים וקונקרטיים), הרי שהעבודה מתכתבת גם עם מסורת שלמה בתולדות האמנות: מסורת של דיווח על זהות בנתיבי האליגורי והסימבולי (מהרנסאנס המאוחר ועד לסימבוליסטים). במובן זה, מה שעשוי להראות כאקט אירוני הינו גם מבע של אמונה בכוחה של האמנות, ובכוחו של הדיוקן לתמסר אמת ומשמעות.

ההרהור היצירתי של רותי נמט זוויה צ'רקסקי על ייצוג החלל, קנה מידה, ותיאור המציאות, עמוק מאד. המודל המיניאטורי מוגדל בעזרת הצילום למעט - פחות מגודל אנושי. הדיסאוריינטציה האונטולוגית הנוצרת מתוך כך אצל הצופה, היא טורדנית, כמעט מהפנטת. שלא כמו במסורת התרבותית הארוכה של שינוי גודל (גוליבר, אליס בארץ הפלאות, פסליו של צ'ארלס רי), גוף הצופה ותודעתו מעומתים עם פיגורות שגודלם השתנה - אך טיב השינוי כרוך בהרחבה ובהתכווצות בו זמנית.

יתרה מזאת, רותי נמט זוויה צ'רקסקי גם מטעינות בעניין ייחודי את אפשרות העבודה בצמד (בהיותן ממשות עבודה בצמד אין משמעה שהיא מובנת מאליה). כאן, המדובר לא רק במיוגן של שתי זהויות לישות יצירתית אחת (כבמקרה ג'ילברט וג'ורג, האחים צ'אפמן או איה וגל), אלא בביטוי לדיאלוג מרתק, לעיתים מזדהה ולעיתים פולמוסי, בין שתי טמפרמנטים, עדות לכך נמצאת בתנוחות פסלוני האמניות בצילום. בעוד רותי ישובה אל השולחן, מעלעלת בספר ומבטה חזיתי, זוויה מוצגת בפרופיל, כשידיה בתנוחת תפילה. האחת מאיישת, אם כך עמדה רציונלית ואירונית יותר: השניה נוטה לממד מטאפיזי, אמוני ורוחני. שיפולי-הבטן של הפסלון המייצג את זוויה לא מותירים מקום לספק שזהו דיוקן עצמי חף מנרקיסים. זהו דיוקן עשיר בתשוקה, אך לא נטול לגלוג עצמי. העוז מתבטא בכך שהסט העמלני, פסל נדיר באיכויותיו, "שועבד" לצורך צילום בודד, ונותר לא נגיש לעין הצופה, מסמן הכרעה אומנותית שבפני עצמה מעוררת מחשבות עקרוניות על תהליך היצירה. הטקסט העשיר שעבודה זו מייצרת, כאילו מאליה, אינו מוביל ליובשנות או נוקדנות. אדרבא: מדובר בעבודה נגישה, חווייתית, שופעת הומור ותסיסה.

[...]מכתב המלצה, למרבה הצער, אינו הז'אנר הספרותי והביקורתי שיכול לעשות צדק עם עבודות אלו...]

מתוך: בן צבי, טל, 2000. *מזרח תיכון חדש - 11 תערוכות יחיד בגלריה קרן היינריך בל*, הוצאת עמותת הגר, עמודים 52-57